

Inleiding

[themadia] Wie kan je tegenwoordig nog vertrouwen?

Als ik [dia2.1] Wikileaks zeg – waar denk je dan aan?

Aan vertrouwelijke gegevens die op straat komen te liggen. Landen en personen die in verlegenheid worden gebracht omdat ze dachten in vertrouwen iets te kunnen zeggen. [dia2.2] Maar blijkbaar hoeft wat vertrouwelijk is dat niet per se te blijven...

Ander voorbeeld. Je krijgt een [dia3.1] aanbieding voor een voordelig abonnement voor je mobiele telefoon. Het wordt je prachtig voorgespiegeld, maar je vergeet alleen de kleine lettertjes te lezen. En het blijkt veel duurder uit te pakken en bovendien [dia3.2] krijg je er gratis een hoop troep bij...

Nog een voorbeeld. [dia4.1] We denken dat we in een land leven met een goede, betrouwbare rechtspraak. Maar hoeveel gevallen zijn er de laatste tijd niet geweest [dia4.2] dat iemand ergens van beschuldigd werd, terwijl na een aantal jaren blijkt dat het niet waar is...

[themadia] Wie kan je tegenwoordig nog vertrouwen?

[dia6.1] Werkers in de kerk en in de jeugdzorg maken zich schuldig aan seksueel misbruik...

We denken dat [dia6.2] de politici in Den Haag het voor het zeggen hebben, maar als je er in verdiept blijkt dat het de grote bedrijven en de lobbyisten te zijn die de dienst uitmaken...

[dia6.3] Wat op tv als waarheid wordt gepresenteerd blijkt, als je even verder kijkt dan je neus lang is, een eenzijdig, partijdig en ongenueanceerd verhaal te zijn...

[themadia] Wie kan je tegenwoordig nog vertrouwen?

En dat is dan allemaal nog in de grote wereld, soms ver weg.

Maar je vriend of vriendin? Kan je die vertrouwen? Je man, je vrouw – kun je daar van op aan? Kun je de ouderling vertrouwen, de dominee die op bezoek komt? De kerkenraad?

Kun je, als je samen Bijbelstudie doet, of anders met elkaar in gesprek bent, er van op aan dat wat je zegt binnenskamers blijft?

Ja, [themadia] wie kan je tegenwoordig eigenlijk nog vertrouwen?

[Gebet]

Volk van God, geliefde broers en zussen van Jezus Christus,
U of jij, welkome gast hier in *de Goede Herderkerk* of luisteraar thuis,

[themadia] Wie kan je tegenwoordig nog vertrouwen?

Is het eigenlijk niet heel erg dat je je dat afvraagt, of af moet vragen?

Is het niet verschrikkelijk als je je telkens moet bedenken of iemand of iets wel betrouwbaar is? Kan je een maatschappij waar achterdocht en wantrouwen de boventoon voeren nog wel een *samenleving* noemen?

Nou, sommige samenlevingen, en dan vooral totalitaire, zeg maar die waar een dictator de baas is, zijn juist gebaseerd op wantrouwen.

Denk aan het communisme. Voor de zending ben ik een keer in Kiev geweest. De predikant daar woont in een huis waarin vroeger drie gezinnen leefden. Met dunne wandjes tussen de ene familie en de andere, en één gezamenlijke keuken. Bovendien had je bij de ingang een portier zitten. Waarom was dat? [dia10] Om elkaar in de gaten te houden. Je durfde eigenlijk niks te zeggen – want stel je voor dat het iets was wat volgens de regering niet goed was... Je durfde eigenlijk niemand op bezoek te krijgen – want stel je voor dat het iemand is waar volgens de

regering iets mis mee was... Dat zou dan verklikt kunnen worden door de mensen bij wie je onder 1 dak woont of door de portier. → Zo bereik je dat mensen helemaal niemand meer in vertrouwen durven nemen en dat mensen niets vertrouwelijk meer durven zeggen. En dat heeft de Ukrainse samenleving zo verziekt en vergiftigd, dat de mensen er nu nog steeds last van hebben, en er wel 3x voor oppassen te vertellen hoe ze ergens over denken. Want stel je voor...

Dat is toch verschrikkelijk, als je in zo'n samenleving woont waar je niemand durft te vertrouwen?!

Wat is dat weer ontzettend venijnig werk van de duivel, om het samenzijn en samenleven van mensen te verzieken. De duivel wil het liefst ieder voor zich. Allemaal losse individuen die niets met elkaar hebben, ja, die eerder *bang* zijn voor elkaar, dan elkaar vertrouwen.

[dia11.1] Daarmee werkt de duivel het werk van de Here God tegen die het zo totaal anders bedacht en geschapen heeft. De Here wil juist dat mensen samenleven, met elkaar praten, dingen met elkaar delen, intiem zijn – juist om mens te kunnen zijn. Want wat ben je zielsongelukkig als mens op jezelf. Als je nooit eens met iemand kan praten. Als je nooit eens je hart kunt luchten, nooit kunt delen wat je bezighoudt, gelooft, blij maakt of verontrust. Mens ben je pas echt in relatie tot een ander. [dia11.2] *Laten wij mensen maken als ons evenbeeld...* zei de Here bij de schepping. *Mannelijk en vrouwelijk schiep Hij hen...* De Here maakte in zijn wijsheid geen onzijdig mens, en ook niet maar één. Hij maakte mensen (meervoud), en man en vrouw (variatie dus). En die beide hebben juist de mogelijkheid om intiem te worden, geestelijk en lichamelijk. Maar ook een goede vriend of vriendin kan natuurlijk heel veel voor je betekenen.

Op catechisatie zei eens iemand (Hattem), toen we het ook over relaties hadden: [dia12] *Je partner vertrouw je zolang het tegendeel niet bewezen is...* Ik denk dat ik de positieve boodschap van deze uitspraak begrijp, en tegelijk vind ik 'm al te negatief. **Want het moet helemaal geen vraag zijn** of je je man of vrouw, je vriend of vriendin kunt vertrouwen. Als dat al een vraag is, is het niet goed. [dia13] Net zoals het desastreus is als kinderen zich afvragen of hun vader en moeder wel van hen houden. Of dat hun vader en moeder nog wel van elkaar houden, of misschien ook wel gaan scheiden. Het is desastreus als kinderen zich dat afvragen, dat haalt de basis weg onder het bestaan, **want je moet gewoon mensen kunnen vertrouwen**. Je moet weten en ervaren wat echt, wat waar, eerlijk, wat trouw zijn is. Wat betrouwbaar is. Wat *vertrouwen* is.

Niet voor niets roept de Here je op om de waarheid te spreken. Denk aan één van de tien geboden die Hij heeft gegeven: je mag geen vals getuigenis over een ander afleggen.

Vorige week hebben we het daar over gehad: [dia14] houd de Waarheid hoog! Wees altijd zuiver en integer als je met of over iemand spreekt. Verdraai niet wat een ander gezegd heeft. Doe niet mee aan roddelen. Als je iets ziet of hoort, vertel het dan niet door, maar spreek de persoon in kwestie er zelf op aan. Zoek het beste voor die ander. Want liegen en bedriegen is echt *duivelswerk*.

Wat zou het geweldig zijn als we zo met elkaar omgaan! En dat is wat de Here wil.

Laten we zo bekend staan – ja, laat jijzelf zo bekend staan, als iemand die eerlijk is, oprecht spreekt, de waarheid liefheeft, die de eer en goede naam van z'n naaste waar het maar kan bevordert. Wat zou dat een zegen zijn – ja, wat kun jij dan een zegen zijn! Laat de mensen om je heen voelen en merken wat betrouwbaar zijn is, wat vertrouwen is!

Zingen Psalm 27:7

[themadia] Wie kan je tegenwoordig nog vertrouwen? Eigenlijk moet dat geen vraag zijn. En gelukkig *is* dat ook lang niet altijd een vraag.

Want dan zou je niet bij de buschauffeur in de bus stappen, of bij de piloot in het vliegtuig. Het is niet te doen om niemand te vertrouwen. Dat kan haast niet!

[dia16.1] Het zal je niet verbazen als ik vanmiddag zeg dat je in ieder geval de Here God kunt vertrouwen. Dat je er echt voor 100% vanuit kunt gaan dat de Here betrouwbaar is. De bijbel zegt daar heel mooie dingen over, bijvoorbeeld in [dia16.2] **2 Timoteüs 2:11-13** (lezen). Dit zegt twee dingen: in de eerste plaats is het woord van God, zoals dat is opgetekend in de bijbel, betrouwbaar.

En in de tweede plaats: zelfs als wij ontrouw zijn aan God, blijft Hij ons wel trouw, want zichzelf verloochenen kan Hij niet.

Dat laatste is beslissend: God kan alles, maar wat Hij niet kan is zichzelf verloochenen. Hij kan niet tegen zichzelf in gaan. Ook daarin is Hij volstrekt betrouwbaar.

[dia17] **Heel Gods wezen is waarheid.**

Een bijbels beeld daarvoor is dat God een [dia18] Rots is. Nou je weet zelf wel: een rots krijg je niet van zijn plaats. Een rots is sterk – daar kun je op bouwen. Zo kun je zeggen dat als de Here iets belooft, dat je er dan van op aan kan dat Hij het ook doet, of geeft. Beloofd=beloofd! Om dat te bewijzen hebben we de bijbel – de geschiedenis die God gegaan is met zijn volk. Altijd zie je weer dat God trouw is: wat Hij belooft, dat doet Hij ook. En dat geldt zowel voor mooie dingen, als voor niet zo mooie dingen. [dia19.1]

Mooi: vanaf het allereerste begin belooft de Here dat er een Redder zal komen die zal bevrijden van schuld en straf. Die Redder is er gekomen in Jezus Christus.

Minder mooi: God was er ook altijd heel duidelijk in dat als het volk niet deed wat Hij vroeg, als ze bij Hem vandaan gingen en Hem ontrouw en ongehoorzaam waren, dat Hij het volk dan zou straffen. Ook dat heeft Hij gedaan, denk aan de veertig jaar die Israël door de woestijn moest trekken. Denk aan de ballingschap.

Tegelijk is ook dan weer mooi (en dat sluit prachtig aan bij die tekst die we net lazen), dat God *zelfs bij de ontrouw van zijn volk*, toch zelf trouw blijft (omdat Hij zichzelf niet kan verloochenen). Waar wij er, denk ik, de stekker al lang uit hadden getrokken, is de Here geduldig en blijft Hij doen wat Hij belooft. Hij gaat door met het uitvoeren van zijn plan en geeft zijn volk telkens een nieuwe kans.

Ook zijn naam brengt dat tot uitdrukking: [dia19.2] JHWH - [dia19.3] Ik ben die Ik ben. Je kunt van Mij op aan. Ik verander niet, Ik blijf altijd dezelfde. Door en door betrouwbaar.

De Here Jezus noemt zichzelf [dia20.1] de Waarheid (Ik ben de weg, de waarheid en het leven); en in het bijbelboek Openbaringen wordt Hij [dia20.2] *'die betrouwbaar is'* genoemd en ook [dia20.3] *'de trouwe en betrouwbare getuige'*.

Over Gods betrouwbaarheid kun je zingen: [dia21] *Hemelhoog is uw liefde, tot aan de wolken reikt uw trouw.* (Psalm 57:11). Laten wij het nu met aan andere psalm doen:

Zingen Psalm 115:5,6

Een heel duidelijke tekst die vaak gebruikt wordt om Gods betrouwbaarheid, om zijn onveranderlijkheid aan te geven, is 1 Samuel 15:29 [dia23] *En u weet dat Glorie van Israël (hiermee wordt de Here God bedoeld) nooit zijn woord breekt en nimmer van zijn besluiten terug zou komen. Hij is immers geen mens, dat Hij van zijn besluiten terug zou komen.*

Deze tekst geeft precies aan waar het vanmiddag over gaat! De praktijk is dat mensen onbetrouwbaar zijn. Van mensen kun je niet altijd aan. Mensen kunnen op een besluit terugkomen. Dan zeggen ze eerst dit, maar uiteindelijk wordt het wat anders. Terecht dat je dan het gevoel krijgt 'wie kan je tegenwoordig nog vertrouwen?!'

Maar de Here God is dus volstrekt anders. Hij breekt nooit zijn woord. Hij komt nergens op terug.
→ [even op je in laten werken] Is dat zo? Komt God nooit ergens op terug?

De schrijver [dia24] Maarten 't Hart (misschien heb je wel 's iets van hem gelezen, je kunt 'm op je lijst voor Nederlands zetten!), is in zijn jeugd gereformeerd geweest. En altijd merk je dat het geloof hem nog niet loslaat. Hij probeert ook altijd weer ergens inconsequenties van kerkmensen aan te wijzen (en terecht, dat mag hij!). Maar hij probeert dat ook van God. God, of in ieder geval de bijbel, zou ook inconsequent en dus onbetrouwbaar zijn. Want er staan tegenstrijdigheden in de bijbel. En het typische is, dan wijst Maarten 't Hart naar 1 Samuel 15. Want in 1 Samuel 15:11 en vers 35 staat dat God [dia25.1] *betreurt* dat Hij Saul koning van Israël heeft gemaakt. (Vertaling 1951: [dia25.2] *berouw*). NB in hetzelfde hoofdstuk waarin staat dat God nooit ergens op terugkomt...

Heeft Maarten 't Hart hier inderdaad geen punt? Is God dan toch minder betrouwbaar dan Hij zegt te zijn? [dia26.1] Hoe moet je dit begrijpen?

Om deze vraag goed te beantwoorden is het nodig te weten dat God niet een onbewogen Beweger is. Hij is geen stoïcijner die kil en koud nergens op reageert. In tegendeel! God reageert op wat mensen doen. Hij reageert bijvoorbeeld ook op ons bidden. Anders heeft bidden toch helemaal geen zin?!

Misschien zou je wat in Jeremia 18:7-10 staat wel een sleuteltekst kunnen noemen: [dia26.2] *De ene keer zeg Ik tegen een volk en een koninkrijk dat Ik het zal uitrukken, verwoesten en ombrengen – maar als dat volk met zijn kwalijke praktijken breekt, dan zie Ik af van het onheil waarmee Ik het wilde treffen.* Mooi voorbeeld hiervan is natuurlijk [dia27] Nineve, waar Jona naar toe wordt gestuurd om aan te kondigen dat de stad verwoest zal worden. Maar de hele bevolking komt dan tot inkeer, en dat is voor de Here reden genoeg om de stad en haar inwoners en zelfs al het vee (staat er nadrukkelijk bij!) te sparen.

Maar omgekeerd kan het ook, en dat heeft Israël meerdere keren ondervonden: [dia28] *De andere keer zeg Ik tegen een volk en een koninkrijk dat Ik het zal opbouwen en planten – maar luistert het volk daarna niet naar Mij en doet het wat slecht is in mijn ogen, dan zie Ik af van al het goede dat Ik beloofd had te zullen doen.* [dia29.1]

Nu kan dit voor je gevoel nogal willekeurig en onbetrouwbaar overkomen.

Maar het laat zien dat God reageert op wat mensen doen. Wat u/jij/ik doen is niet zonder betekenis! En daar is de Here juist ook op uit. Hij wilde graag dat de mensen in Nineve tot inkeer kwamen en zich bekeerden. Dat was zijn bedoeling met het dreigen. En omgekeerd wilde Hij de liefde van zijn volk winnen door het voorspoed en welvaart te beloven. Tegelijk wist het volk: als we niet doen wat de Here zegt, zal Hij ons niet zegenen. Daarin is de Here juist consistent, consequent en betrouwbaar! En in zijn omgaan als levende God met levende mensen kan Hij niet anders dan trouw zijn aan zichzelf (want zichzelf verloochenen kan Hij niet!).

De vraag vanmiddag was: wie kan je tegenwoordig nog vertrouwen?

Laat het voor jou, voor ons samen, een uitdaging zijn om betrouwbaar te zijn, dat anderen op jou aankunnen.

En weet dat in ieder geval altijd Eén door en door betrouwbaar is, iemand bij wie je altijd terecht kan, die er altijd voor je is, die altijd doet wat Hij zegt: de Here God!

Daarom: [dia29.2] *vertrouw Hem en* [dia29.3] *wees zelf betrouwbaar.*

Amen